СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 18. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 23. січня 1925. VOL. XXXIII. No. 18. Jersey City, N. J., Friday, January 23, 1925. THREE CENTS

Сенат заявляється за другою разоружною конференцією.

ВАШИНГТОН, 21. січня. — Сенат ухвалив нині поправку сенатора Кинга до закона про видатки на фльоту, в котрій пропонує урядови скликати нову межинародну конференцію для обмеження зоружень на водах.

Після сеї поправки уряд Злучених Держав мабуть запросити до співучасти в конференції всі держави, з котрими Америка удержує правильні дипльоматичні зносини. Значиться, Росії мабуть не просити.

ДОМАГАЮТЬСЯ ТЕКСТУ ПАРИЗЬКОЇ УГОДИ.

ВАШИНГТОН, 21. січня. — Сенат приняв нині резолюцію сенатора Джансона, жадаючу від уряду предложити сенатови повний текст межидержавної угоди, в справі сплати німецьких военних довгів, яку недавно заключено при американській співучасти в Парижі. Резолюція каже, що сенат хоче простудіювати справу докладно.

ЖАДАЮТЬ СКОРОЇ ПОМОЧИ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНГТОН, 21. січня. — Ґрупа конґресменів з фармерських околиць предложила палаті послів домагание скорої допомогової акції для фармерів.

Ся фармерська ґрупа, однак, сама не знає, яку допомогу пропонувати.

СЕНАТОР СТАНЕ ПЕРЕД ЛАВУ ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ ЗА БУТЛЕҐЕРСТВО.

ВІГОКЕН, Ню Джерзі, 21. січня. — Федеральний суд уже приготовив все до поставлення перед велику лаву присяжних суддів сенатора Едвардса, котрого один свідок наросправі проти полісменів-бутлеґерів, згадав яко бутлеґера.

Сенатор каже, що він готов станути перед всякий суд, який його завізве.

ЖІНКИ В БУТЛЕҐЕРСТВІ.

АДРІЄН, Мишиґен, 21. січня. — Перед місцевим судом ставала обжалована за бутлеґерство 20-літна дівчина Мері Мосс, котра за один рік бутлеґерства мала заробити 80,000 долярів. Вона возила троком пиво межи двома місцевостями. Суд засудив її на 20 днів вязниці.

ЗА СВІТОВИМ СУДОМ.

ВИЛМИНГТОН, Делавер, 21. січня. — Стейтова леґіслятура ухвалила резолюцію, котрою заклинкується конґрес не відкладати на довше справи світового суду, але рішити її скоро сюди або туди.

Сенатовий комітет конґресу для заграничних справ уже взяв під розвагу вналюки про приступлення Америки до світового суду та предложить справу до вирішення сенату на слідуючу середу.

ФАРМЕРИ ПРОТИ ЗМЕНЧЕННЯ ДІТОЧОЇ ПРАЦІ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 21. січня. — Фармерські організації нюйорського стейту запротестували до стейтової леґіслятури проти надавання конґресови права обмежати діточу працю, бо фармери бояться, що конґрес заборонить діточу працю на фармах.

Нині відкинув резолюцію про зміну конституції в сьому напрямі сенат стейту Савт Дакоти. Леґіслятура стейту Делавер заявилася одноголосно проти такої поправки.

ЗІ СОТКИ ДИШОВ ДО МІЛЮНА.

НЮ ЙОРК, 21. січня. — Тут поставлено нині перед суд за підроблювание чеків та обман 26-літного Мов. Термана, котрий мав доконати обманьств на 1 міліон 300,000 долярів.

Як обжалований признався перед прокуратором, він почав з обману на сто долярів. Він каже, що видавав на добродійні цілі богато гроша та має тепер у банку всего 14 долярів.

ЖЕНЩИНА-ҐУБЕРНАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ ЗНИЖЕННЯ ПОДАТКІВ.

ОСТИН, Тексас, 21. січня. — Пані Міріям Ферґасон, ґубернатор стейту Тексасу виголосила нині в стейтовій леґіслятурі інавґураційну промову про законодавчі потреби стейту.

Перша жінка-ґубернатор поставила яко найважнійшу справу обниження податків. Межи другими проектами радить завести податки на курців.

ПОЗОВ МІСЬКОГО УРЯДУ ПРОТИ ВІЙСКА.

БОСТОН, 21. січня. — Місто Елиот, в стейті Мейні, внесла позов проти федерального уряду за повернение собі шкоди за ушкодження ратуша (сіті-гола), в котрий недавно ударив літак американської армії.

Літак і ратуш були ушкоджені, а летун вийшов ціло.

500 ДОЛЯРІВ ЗА ДИТИНУ.

Ню Йорк, 20 січня. — Лава присяжних суддів розбирала цікаве питание, кілько варта дитина.

Позивала мати дитини властителя авта, котрий розбив її дитину так тяжко, що померла, а мати довго хорувала. Мати пізвала за 60.000 долярів відшкодовання за смерть дитини, але присяжні судді признали її всего пів тисячі.

КІТ-ВОРОЖБИТ.

Іст Гемптон, Конетикат, 20 січня. — Один фармер має кота, котрий вславився вже тим, що добре пророкує погоду.

Фармер каже, що кіт заповість кожду бурю на добу наперед, і збирається подарувати кота президентови.

СУДЯ ГАНИТЬ ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ.

Бостон, 20. січня. — Місцевий стейтовий суд розбирав справу одного піяка. Коли лава присяжних суддів по трох годинах нарад принесла ореченне що обжалований невинуватий, суддя вилаяв присяжих суддів, а відтак позбавив усіх членів лави права відбувати сей уряд на будуче.

ОБЖАЛОВУЮТЬ РОЗБИШАКУ ЗА ВБИЙСТВО.

Гартфорд, Конетикат, 20. січня. — Поліція предложила нині судови відомого розбишаку Чемпена, щоби його обжалувати за вбийство полісмена Джеймса Скелі в Ню Бритені дня 12. жовтня після своі утечі з федеральної вязниці з Атлянті, де він відбував 25 літну вязницю за обрабованне почтового воза.

ПРИГОТОВАННЯ ДО СОНІШНОГО ЗАТЬМІННЯ.

Вашингтон, 21. січня. — Уряд погоди ще не знає напевно, яка буде погода підчас повного затьміння сонця, яке буде в слідуючу суботу рано.

Лікарі остерігають людий, щоби вони не дивилися голими очима на сонце, але вживали шкла закопченого димом, яке кождий може приготовити для себе, а через котре сонце не вражає ока, хоча сонце добре видно. Шкла найліпше закоптити через палення камфори під ним.

Місяць почне заходити на сонце вже около 7 години рано, а повне затьміння буде аж коло 9 години рано. Повне затьміня буде видно, однак лише у деяких частях краю, головно в Новій Англії.

Таке затьміння трафляеться рідко. Послідний раз воно случилося в 1806 році, а найблизче після сьогорічного буде аж в 2024 р. Стріткарова компанія стейту Конетикату видала приказ задержати курс на стріткарах підчас повної темноти від затьміння сонця.

ДИЗЕРТИР ВЕРНУВСЯ ЧЕРЕЗ МОРОЗИ.

Ню Йорк, 21. січня. — У вівторок рано втік з військової вязниці на Ґавернор Айленді піхотинець американської армії Антін Зота. Він сидів тоді у вязниці за диверцію. Він добув звідкись пилку перерізав крати та спустився до рова довкола вязниці. Через цілих 36 годин він ховався на острові в порожних ґаражах, але мороз остаточно його примусив вийти з криївок та віддатися в руки жовнірів.

ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ НА ВОЛИНІ.

Дня 1. грудня м. р. відбувся процес 27 селян луцького повіту за приналежність до партії УСДП. Свідками з боку оборони на цьому процесі виступали: сен. Черкавський, укр. посли А. Братунь, М. Чучмай, Гр. Гладкий, Пащук, Ол. Левчанівська, Ів. Боднарук та инші. Боронять адвокати посол С. Підгірський, Др. М. Грушкевич і др. Шевчук зі Львова.

В Рівному в короткому часі відбудеться політичний процес 147 українських селян „УРПО" (української революційної повстанчої орґанізації?) Прокуратура викликає на цей процес 500 свідків, стільки приблизно свідків виставляє оборона. Процес тягтиметься кілька місяців.

В луцькому окружному суді має розглядатись політичний процес „УНПО" (української національної повстанчої орґанізації.) Перед судом має стати 80 обвинувачених селян кременецького й Лубенського повіту.

В Луцьку має відбутися процес „консомольців" Обвинувачується 30 чоловік усе хлопці з Луцька й луцького повіту.

Процес Тютюниківської орґанізації „Козачих рад" має відбутися в Луцьку. Головний обвинувачений Боднаренко.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Харківський губвиконком перевів обслідування голодуючих районів ґуберній причім установив, що від посухи загинуло в цім році 67 прц. усіх засівів. Особливо потерпів од неврожаю Ізюмський повіт. Загалом від неврожаю терпіло 119 волостей з міліоном душ людности. Голодуючі селяни зїли 36 прц. насіяної осінної позички й продало 70 прц. живого реманету. . . . . . .

Наслідком голоду все більш зростає число безпритульних дітей на останнім засіданні пленума ЦК. Допдіту повідомлено, що на Україні є нині до 200.000 безпритульних дітей. З них дістають допомогу 30 прц. — А решта?. . . Найбільше безпритульних дітей є в Донбасі та Одесі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

СВЯТО ПШИБРАМСЬКОЇ ВИСОКОЇ ГІРНИЧОЇ ШКОЛИ

В днях 13—15 грудня відбулось урочисте свято Пршибрамської Високої Гірничої Школи в Чехо-Словаччині. В цій школі вчиться 85 українських студентів. На свято були запрошені представники українських орґанізацій та установ. Український Громадський комітет представляли голова комітету М. Шаповал і члени Управи М. Галаган. Представником од Українського Педаґоґ. Інституту був директор проф. Л. Білецький і заступник директора проф. др. В. Сімович. Від Українського Вільного Університету проф. В. Швець; Від Української господарської Академії — доц. А. Чернявський і доц. О. Бочковський. — 13-го у вечорі відбулось студентське свято „скоку через шкуру" підчас якого урочисто принято до гірничого цеху понад 100 молодих студентів, в якому числі 10 Українців. На цьому святі від Українців склали привітання М. Шаповал — в імени Українського Горожанського Комітету, Проф В. Сімович — в імени Укр. Педаґ. Інституту, О. Бочковський — в імени Укр. Госп. Академії. Крім того промовляли два студенти: один в імени всіх українських студентів, а другий в імени молодих студентів т. зв. „лішаків" Другого дня відбулось урочисте засідання Президії Академії, де також були привітання від Українського Педаґоґ Інституту — проф. Л. Блієцький, від Укр. Госп. Академії — доц. Чернявський від Укр В. Університету проф. Швець. від Центр Союзу Укр. Студенства голова М. Масюкевич і від місцевої студ. орґанізації „Каменярі"

НАРОДНЯ ОСВІТА НА УКРАЇНІ.

На Всеукраїнській партійній нараді про роботу на селі, яка відбулась на прикінці минулого місяця в Харкові, нарком Шумський виступив з дуже цікавим докладом про стан народної освіти на Україні. Беремо з цього докладу деякі місця, ні в чім їх не зміняючи:

„На 3,5 міл дітей у віці 8—12 років наші трохлітки охоплюють тільки 1,5 міл. тоб-то 36 прц. На 3 міл. дітей у віці 12—15 років наші школи семилітки охоплюють тільки 135 тис. дітей тоб-то всього 4 прц. Таким чином з боку молодняка спостерігається процес збільшення кадрів неписьменних. . . У 1912—13 р. в межах України видано на народню освіту 68,5 міл карб, тоді, як у 1923-24 наш державний і місцевий бюджет на народню освіту становив усього 36,5 міл. карб.

Перший Всеукраїнський зїзд спілки робітників освіти зі свого боку встановив, що на Україні тепер 40.000 безробітних учителів.

А з високоавторитетних уст тов. Чубаря довідуємось, що на Україні тепер є 16.257 шкіл з 1.544.000 учнів.

Заповідають що правительство Лютера потягне якийсь час.

БЕРЛІН, 21. січня. — Республиканців в німецькому парляменті засоромив канцлер др. Ганс Лютер несподіванкою, коли заявився за теперішнім республиканським ладом і за пляном Доса.

Сею заявою він вибив їм оруже з рук, яким були намірились у нього яко провідника, як казали, скритих і явних монархістів, що підготовляють монархістичний переворот для посадження на престол Гогенцолерів або Віттельсбахів.

З уваги на те кажуть приятелі Лютера, що його влада може удержатись довше аніж його вороги сподівались, але не довше як кілька місяців.

Противники Лютера вже тепер остерігають його, що повалять його при першій нагоді, як він тільки схибить від своєї програми, яку проголосив у своїй вступній промові.

СПАДОК ВИВОЗУ НІМЕЦЬКИХ ФАРБ.

БЕРЛІН, 21 січня. — Німецькі обчислення за минулий рік показують, що вивіз німецьких фарб заграницею упав по війні.

Тепер Німеччина вивозить до Америки всього третину того, що вивозила перед світовою війною. Також упав експорт до Англії.

Се наслідок розвитку фарбового промислу в Америці й Англії підчас війни.

ЗАСТІЙ В БАВОВНЯНОМУ ПРОМИСЛІ.

ЛОНДОН, 21. січня. — Федерація юній бавовняних робітників повідомляє, що в бавовняному промислі в Англії великий застій, особливо ізза малого збуту на американському ринку.

З уваги на те, каже федерація, треба буде завести зменьшенне годин праці в бавовняному промислі в Англії.

СПРАВА РОСІЙСЬКИХ ДОВГІВ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 21. січня. — Сьогодня промовляв у французькому парляменті представник лівого бльоку, до якого належить премієр Ерріо, посол Анрі (Генрих) Сімон про справу російських довгів.

Він казав, що дехто (комуністи) порівнує російські довги у Франції з французькими довгами в Англії і в Америці. Але се, на його думку неслушне, бо Франція признає свої довги і хоче віддати, а тільки домагається проволоки часу. Натомість, казав, російські большевики оспорюють саме признанне російських довгів у Франції.

Він додав, що колиб тепер у Франції видано нову російську позичку, то без сумніву навіть комуністи не купили би бондів тої позички, а саме французьке правительство не позичить, бо має порожну касу.

Коли він скінчив промову, премієр Ерріо стиснув йому руку і погратулював.

ЧІЧЕРІН ДО КУЛИДЖА.

МОСКВА, 21. січня. — Російський большевицький комісар Григорій Чічерін говорив нині про уступленне американського державного секретаря Чарлза Евенса Гюса, котрий казав він, був головною перепоною у справі признания Америкою большевиків.

Чічерін зазначив, що вже пора проломити той китайський мур, який ділить Росію й Америку, і питався, як президент Кулидж може відгороджувати 6-ту часть світа (себто — Росію) від Америки.

АРЕШТУЮТЬ ТИХОНА.

БЕРЛІН, 20. січня. — З Москви повідомляють, що большевики рішили знову увязнити патріярха російської православної церкви Тихона.

За притоку до арештовання подають викритте схованих дорогоцінностий в Лаврі Печерській біля Киева.

ШУКАЄ ГРОШИЙ.

АТЕНИ, столиця Греції, 20. січня. — Грецький міністер закордонних справ Ґ. Руссос покинув своє становище і виїздить яко спеціяльний висланник правительства до Америки, щоб добути у Вашингтоні решту позички для Греції в сумі $33,000,000, яку свого часу американське правительство рішило дати Греції.

НОВІ ВИБОРИ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, 20. січня. — В урядових кругах кажуть, що в Японії будуть скоро нові парляментарні вибори, які рішать про долю теперішнього правительства під проводом премієра Ката.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КУДИ ЛУНАЄ СЛАВА СОЮЗА.

Канцелярія Українського Народного Союза дістала таке письмо зі старого краю.

„Отсим письмом хочемо зложити Хвальному Союзові сердешню подяку за вислану нам запомогу по бл. п. Михайлі Худоба, за щире заняття нашою справою і за справедливе і чесне переведення її.

„Хай тих кілька щирих наших слів буде для Хвального Союзу найбільшою подякою і заплатою, бо-ж ми бідні, поневолені і нещасливі за всіх, не можемо Хвальному Союзови нічого більше дати, крім щирого українського „Спасибіг!"

„Остаємось з глибоким поважанням

ТЕКЛЯ ХУДОБА І РІДНЯ"

Лукавиця, дня 10. XII. 1924.

Отсе письмо показує, куди сягає опікунча сила нашої органїзації. Вдова й сироти, поневолені, бідні й нещасливі, зі старого краю підносять до Союза подяку за його дбайливість за потомство своїх членів.

Серед наших імігрантів в Америці є богато мущин, які виїхали сюди заробити гроша, лишивши свої діти й жінки в старому краю. До них требаби піти нашим членам, чесним організаторам Українського Народного Союза, та спитати їх, що буде робити їх вдова та їх сироти, якби там їх батьковн-мужеви сталося в Америці яке нещастє, за яке тут так легко. Требаби їх спитати, попросити о відповідь та показати отсей віднис сього письма. Най відповість. Чи хоче він, або його рідня згадувала його таким письмом, чи хоче, аби його рідня кляла як непотріба та недбалюха.

Треба до таких людий іти в тім переконанню, що вони за своє недбальство невинуваті. Треба се робити без образи, без дорікань. Як приятель приходить до приятеля з доброю порадою. Члени Українського Народного Союза мусять поставити собі за завдание визбирати всіх таких розбитих, одинцем ходячих самотників. Зібравши їх в організацію зробиться велике добро для них, для організації й цілого народа.

ЦАРСЬКІ ДОВГИ.

Большевики в торгах з аліянтами все ще оставляли собі яко останє оруже признанне царських довгів.

До остатка торгувались і все аліянтам обіцювали що признають царські довги, а дома обіцювали комуністам, що не признають.

Аліянти не дуже дбали про се признанне, бо знали, що большевики не всилі платити жадних довгів, але раді були, щоб вони признали, аби підірвати їм довіре у їх власній комуністичній партії в Росії. Длятого домагались того признання і досі ще не перестали домагатись.

Тепер же Франція зачала не на жарти збирати до купи і готовити до бою всі маленькі европейські держави, що від неї залежать фінансово і політично. Большевики се бачать і хотять сьому зарадити. Вони війни не хотять, бо її щораз більше бояться.

Вони хотіли-б Францію відтягнути від війни проти себе — уступками.

Вони обіцюють їй, що так зміняться, що майже перестануть бути большевиками. Дома, кажуть, переведуть зміни, так що з революції останеться не більше як з революції французької. Робітників, кажуть, змусять до праці, так щоб була змога дещо платити на заграничні довги. Вкінці, кажуть, признають царські довги і будуть старатися з усіх сил їх сплачувати.

Таке самовідреченне від большевицької революції за згодою Франції могло би продовжити на якийсь час животінне большевицької влади в Росії, але за ціну повного банкротства большевизму.

Коли большевики заплатять сю ціну, то видно не вірять уже самі в успіх большевизму, і падаючи, хотіли-б уже ратувати не засади большевизму але своє власне життє.

Конець в кождому разі сумний.

На поміч українським дітям

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!

Поміч потрібна негайно!

Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітингу ухвалить від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обєднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обеднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обеднанне вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл [illegible] банки.

[illegible], бо [illegible] запізно!

Чи готовиться щось в Европі?

Берлінський Український Прапор містить таку допись з Відня:

Рівнобіжно з чутками про заходи нового англійського уряду утворити протирадянський фронт европейських держав при активній допомогі Зединених Держав, серед російської еміграції дається завважити від якогось часу живіщий рух в напрямі обєднання.

Говорять, що в Парижі має повстати якийсь Комітет зеднаними силами всіх еміграитських груп за виїмком крайних монархістів, що йдуть заходи злагіднити партійну й особисту ворожнечу, яка вдаряла з кождого числа російської еміграитської пресі. Очікують чогось весною 1925 р.

Не знаємо, які саме пляни має Англія і на стільки метушня в притирадянськім російськім таборі має оперте о якісь конкретні політичні пляни чи комбінації у світовій політиці. Але є деякі факти, що велять застановитися.

Вістка париського дневника Еко де Парі про те, що Німеччина одержала від англійського уряду пропозицію взяти активну участь у протирадянськім фронті, не була досі заперечена. Вкінці знаменний факт, що Німеччина саме свого знавця „російських справ" призначила амбасадором у Злучених Державах велить здогадуватись, що справа Східної Европи тепер актуальна. Такі події, як перебрание команди над рештками врангілівських військ в. кн. Миколою Миколаєвичем, промова Тірпіца і т. д. заокруглюють цілість.

А вже вдаряє в очі факт політичного союза польської соціялістичної партії з російськими ес-ерами й есдеками, союз, має бути поширений на тотожні партії обох народів. Польща дуже чутка на тисненя політичного барометра. Вона має широку інформаційну службу і знає, що діється у замкнених кругах европейських кабінетів. Коли вона старається приєднати собі російську політичну еміграцію, то не ізза симпатії до її суетливости проти Союза Совєтських Републик. Обвоженнє ватажка російських ес-ерів Чернова по Польщі, яка до недавна кривим оком дивилась на російських емігрантів, принятте Чернова Тугутом — має глибші причини. А вже заключенне політичного договору між ППС і російськими соціялістами на основі територіяльного розмежування між Польщею і „будучою Росією" — говорить дуже богато...

Щось дієтся за кулісами европейських кабінетів.

Не хочемо нікого аляpмувати. Подаємо й аналізуємо факти з почуття обовязку, щоби колись не впав докір, що політична еміграція не інформувала". Але факти бють у дзвін тривоги для українського народу, бо Польща, випереджуючи події, приготовляє для себе підстави до дальшого галапасного істновання на західно-українських землях.

Коли в лихоліттю останніх важких літ не загубилась до решти політична думка в провідних кругах нашого громадянства в краю, то вони знатимуть, що треба робити, щоб знову не робилося все в останній хвилі, горячково, безсистемно і без віри в успіх.

Перед великими процесами на Волині.

Сотки українських селян стає перед польським судом, обвинувачених Польщею за участь в повстанчих організаціях.

Берлінський Укр. Прапор пише:

В Рівному через 3 місяці пічнеться великий політичний процес 147 українських селян „УРПО" (української революційної повстанчої організації).

Довідуємося, що прокуратура на сей процес викликає 500 свідків, правдоподібно оборона покличе стілько само.

Процес Тютюниківської організації „козачих рад" відбудеться після нового року в Луцьку. Головний обвинувачений Бондаренко.

В Луцку відбудеться після нового року процес „комсомольців". Обвинувачених 30 українських хлопців з Луцка і луцького повіту.

Коло місяця березня в луцькому окружному суді має розглядатись процес „УНПО" (української національної повстанчої організації). Обвинувачених перед судом має стати 80 осіб селян кременецького і лубенського повіта.

Сими процесами мусить живо занятися громадянство. Майже пів тисячки Українців Волині стане в перших місяцях 1925 року перед ляцьким судом, обвинувачених в участи в повстанчій організації, а дотепер ніхто про се не знав, бодай ніхто за кордоном.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

До Організаторів У. Н. Союза: Організаторські відзначення і нагороди будуть признані по закінченню ювилейної кампанії. Просимо користати з продовження кампанії до кінця місяця марта 1925 р.

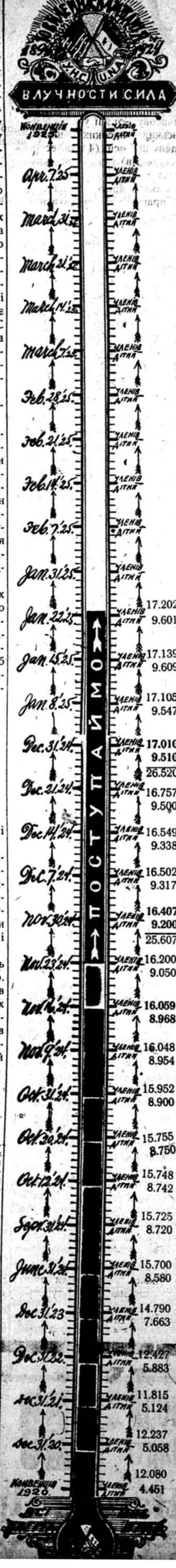
Секретар в. 307. пише: З приводу продовження ювилейної кампанії бажаю зорганізувати більше членів, отож прошу помочи мені зорганізувати наших загорільців. Я вже з ними говорив та казали що я аґентом від брухачів і т. п. ось тут подаю Вам їх імена і адреси.

Відповідь: Агінуючи за У. Н. Союзом, Ви являєтеся аґентом цілої організації складаючоїся не з брухачів, але з робітників і то робітників найтяжше працюючих, бо переважно майнерів, відливачів желіза і т. п. Хто за брухачів уважавби гол. урядників, той би грубо помилявся, бо ті урядники [illegible] робітники так самі як і всі члени, а й тепер тяжко працюють для добра сеї робітничої організації, і за свою теперішну працю непобирають пенсій брухачів, але дуже малу робітничу пейду.

З надісланих адрес сейчас користаємо та маємо надію, що поможемо Вам кільканайцятьох нових членів зорганізувати. Чи станеся так, напишіть о тім пізнійше. Просимо однак на будуче з приводу теперішного обтяження головної канцелярії, адрес тут неприсилати, але сами замовивши собі кампанійну літературу з гол. канцелярії, розсилати до намірених Вами кандидатів. Єсли таку роботу всі відділові секретарі розберуть на себе, то не лиш влегчуть гол. канцелярії, але й більше тої роботи зроблять, бо що 360 то не оден.

Проситься замовляти кампанійну літературу і остаючих ще два місяці кампанії як слід використати, не звасилки рахунків на січень. В нормальних часах висилається вчаснійше. Се неповинно нікого дивувати, а тим більше гнівити. Також свята різдвяні і Новий Рік, підчас яких друкарня не працювала, богато причинились до спізнення висилки.

З місячними рахунками вислано до відділів по два блянкети делеґатських повновластий. Оден на повновласть яку делеґат має привезти з собою на конвенцію, а другий на копію яку сейчас по виборі делеґата маєся прислати до головної канцелярії. По одній повновласти вислалося тому, бо головна каса оплачує кошта тільки одного делеґата. Делеґат з відділу з більшим числом членів має більше голосів, згідно з статутом §§. 14. 15. і 16. Наколи котрий відділ маючий право до більше голосів, хоче вислати більше делеґатів, то може се зробити на свій власний кошт. Такі відділи зволять зажадати більше блянкетів на більше повновластий, і повідомити головну канцелярію, котрий делеґат кілько голосів буде мати і котрий має бути заплачений з головної каси. Більше як три делеґати не може вислати жаден відділ, а також жаден делеґат не може мати більше як три голоси. Три голоси значить, що коли делеґат з треба голосами голосує в якійсь справі а передовсім при виборах, то його зачисляєся так якби не оден але трох голосувало. Копії повновластий треба як найскорше до головної канцелярії присилати тому, бо їх муситься провірити і одобрити та згідно з статутом оголосити в органі на 60 днів перед конвенцією. **Тільки правосильні відділи можуть слати делеґатів на конвенцію.** Відділи з маленьким числом членів, які через якийсь час толерується на се, щоби їм дати можність побільшитися, покищо [illegible]

ВОЄННІ ХМАРИ.

Знову з Европи зачинають приходити вісти про небезпеку війни.

Тепер, кажуть, війна вже висить у воздусі, як се було в 1914-ому році.

Війна буцімто має бути сього літа.

А тимчасом головні менаджери війни загоджуться до розправи-

Має се бути війна Франції проти совєтської влади в Росії.

Одначе Франція безперечно сама з большевиками воювати не буде, але через держави, які зробила зависимими від себе позичками, договорами і т. д. Ще треба завважити, що коли говориться про Францію, то в сьому випадку не грає головної ролі Еррiо, тільки париські фінансисти і промисловці.

Воєнний фронт Франція уставляє так:

Перша — Польща. Вона мусить іти, бо Франція її зліпила з чужих земель і Польща цілком залежна від Франції, яка її також зоружила і удержує своїм коштом її армію.

Друга — Румунія, яку Франція зліпила таксамо як Польщу і позичає їй гроші.

А далі — Югославія, яку теж Франція зліпила і теж їй позичає гроші.

Чехо-Словаччина — меньше зависима від Франції, але в дечому її доля побідна до трох перших невільниць Франції.

Також Грецію і Болгарію хоче Франція привязати до проти-большевицького воза, страхаючи їх большевицькими заговорами.

Подібними страхами годує і балтійські держави: Литву, Латвію, Естонії, Фінляндію.

Італія й Еспанія не дуже біжать до французького воза, то французькі націоналісти роблять у них „революції".

А ще далі Німеччину, Австрію, Мадярщину розоружують і добре пильнують.

А навіть Німеччині не хотять віддати Кельну, а в додатку і грозять, що вишлють Польщу до Данцігу.

Німеччина має сидіти тихо і бути вдоволеною пляном Доса, а Австрія й Угорщина позичками з доручення Ліги Народів і не рухатись.

* * *

Так по одній стороні похід на Москву готується пляново і систематично.

Англія й Америка певно очий не примикають на се, що діється, але дивляться зпід лоба і раді, що советам готовиться конець, тільки не раді, що Франція хоче і може захопити у свої руки дійсну верховладу на континенті Европи.

* * *

Та бо й большевики глядять на сі події і їдять страхи.

Вони відхрещуються від війни і готові Франції признати все, чого вона хоче, аби тільки їх не тикала у Кремлі.

А рівночасно і собі готовляться до розправи. Збирають собі військові сили. Будують военну фльоту. Намагаються здобути собі симпатії селянства і „національних меньшостий" в Росії, в Польщі, Румунії, Югославії і т. д.

* * *

Також одночасно не сидять тихо і ті російські круги, які по упадку совєтів сподіваються захопити власть в Росії у свої руки.

Найбільше кидаються монархісти і члени династії Романових.

Відтак російські соціялісти-революціонери і соціял-демократи, котрі хотять демократичної републики в Росії і вже в її імени підписують умови із сусідними державами.

* * *

Значить, всі ознаки війни вже є і як прийде літо, то французькі фінансисти і промисловці як схотять, то спровокують війну.

Большевики виратуються хиба крайними уступками для французьких фінансістів.

ДОКЛАД ЧУБАРЯ В МОСКВІ.

Цей доклад, виголошений 5. грудня ц. р. на засіданні президії московського ВЦИК-а, вартим, щоб з нього навести ще деякі місця крім вже наведеного про школи.

Особливо докладно Чубар освітлив становище сільського господарства на Україні". У 1923 р, — сказав він, — Україна дала 378 міліонів пудів зайвого збіжа, яке не тільки покрило недостачу окремих частин ССРУ 156 міл. пуд., але й дала лишки в Союзі в 222 міл. пуд. Але нинішний рік не справдив надій, і валовий збір хліба по найбільш оптимістичних обрахунках ледве чи перебільшить 658 міл. пуд. проти 965 міл. пуд. минулого року. Чистий лишок сільського насе[illegible]ня ледве. чи буде більш від 88 міл. пуд.

Неврожай цього року не був випадковим явищем, а наслідком загального занепаду сільського господарства на Україні. „Кількість коней — каже Чубар— не доходить до рівня 1917 р. на 27,6 прц.. Норма забезпеченности робочою худобою до цього часу не дійшла до норми 1916 р. В одній третій округ України продовжується зменчення робочої худоби. У[illegible] рожайність хлібів у 1923 р. — господарства, що становила за мирного часу 42 прц. знизилась до 25 прц. Збільшується число господарств, що не мають худоби. У 1922 р. на 100 господарств не мали робочої худоби 33 і корів — 26,4. У 1923 році число господарств, що немали робочої худоби, зросло до 52,7 на 100, а тих, що не мають корів — до 34.1...

Ще кілька слів про фінанси України". Фактичне надходженне посередніх податків, каже Чубар, — становить коло 5 прц. річного завдання в 120,3 міл. карб. (очевидно, без продподатку. Ред.). На потреби обеднаних наркоматів було асигновано кредити в 26 міл. карб. Поверх бюджету було асигновано, ще на дитяче харчування 549 тис. карб. та на збільшення платні вченим 240.000. На об[illegible] 12,8 міл карб. Богато конечних потреб України не було задоволено" сумно закінчує Чубар.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ ОЄЙЧАС.

Нарада українських професорів та студентів в Празі.

В днях 17, 18 та 20 грудня м. р. в одній з саль Карлового університету в Празі відбулась скликана управою Центр. Союза Укр. Студенства („ЦЕСУСа") нарада українських професорів та студентів зі слідуючою програмою. Українські високі школи в краю, головно у Львові,2)Високі школи на еміґрації, зокрема Український Університет в Празі; та 3) Співпраця професури і студенства. Участь в нараді взяли представники від професуре Укр університету в Празі (проф Артимович та Лашенко), Педаґоґічного інституту ім Драгоманова в Празі (др. Ярема) та У. Госп. Академії в Подєбродах. Доцент Добриловський; від студенства, віпоручники укр. студ орґанізацій з Праги та Пшібраму. Крім того з числа запрошених управою ЦЕСУСа (в характері говтий) професори: Д. Дорошенко, Др. М. Лозинський, др.Старосольський, К. Лоський, Б. Матюшенко, С. Шелухин, Ф. Швець і ин. численні професорські стипендіянти і студенти. Збори провадив президент ЦЕСУСа. Почесними предсідникам були професори др. Артимович, Лащенко та др. Лозинський.

Дня 18. грудня вечером після живих та основних дискусій праця наради, щодо першої точки виявилася у формі таких резолюцій:

1. Представники української професури і студенства в Чехо-Словаччині зібрані на урядженій управою ЦЕСУСа нараді для зясовання сучасних умов розвитку українських високих шкіл у Львові, які серед тяжких обставин та переслідувань з боку окупаційної владі остають надалі огнищем української культури на західних українських землях признають обовязковим для кожного українського громадянина на еміґрації нести, як найбільшу матеріяльну та моральну поміч українським школам у Львові.

2 Нарада признає конечним негайно покликати до життя „Тимчасову Комісії у справі українських високих шкіл", складену із 7 осіб (4 професор. та 3 студентів) яка має негайно порозумітися з відповідними чинниками в краю і приступити до праці в напрямі активної піддержки українських високих шкіл у Львові. В склад цієї комісії малиби увійти 2 представники від українського університету в Празі, представники від Укр. Педаґоґ. Інституту ім. М. Драгоманова. і представники від Укр. Госп. Академії в Подєбродах і 3 представників від ЦЕСУСа. Нарада висловлює бажанне, щоб технічне переведенне сього перебрала на себе управа ЦЕСУСа.

3. Нарада закликає все українське громадянство на еміґрації оподаткувати себе сталим місячним податком на користь Українських високих шкіл у Львові. Крім того нарада вислухала повідомлення декана правничого виділу укр. університету в Празі про те, що незабаром відбудуться загальні збори професури Укр. Університету в Празі.

Що до Укр. Університету в Празі, то нарада доручила заданій під числом 2 комісії занятись також сею справою та повести працю в напрямі збільшення фреквенції на цьому університеті.

В останній точці наради управа ЦЕСУСа порушила деякі конкретні справи, в яких співпраця української професури з ЦЕСУСом була-б конечна.

Присутні професори запевнили управу ЦЕСУСа про свою готовість приступити до активної співпраці з ЦЕСУСом.

Нарада висловила бажанне, щоб незабаром відбулись спеціяльні сходини на яких одним з українських професорів булоби відчитане з сього приводу спеціяльне звідомленне.

Українські професори горячо витали ЦЕСУС за його ініціятиву у сій справі та висловили бажанне, щоб загал українського студенства в Чехо-Словаччині виявив більшу активність що до своїх обовязків супроти українських високих шкіл. На сім покінчено сю першу в наших часах спробу навязання тійснійшого звязку між нашими професорами та студенством. Матеріяли з наради будуть подані в черговому числі орґану ЦЕСУСа. — „Студентського Вістника".

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

ТОВАРИСТВО ПРОСВІТА
відділ 312 У. Н. Союза
повідомляє своїх членів, що

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧЕРОК
— відбудеться —
В СУБОТУ, 24-ГО СІЧНЯ 1925
в домі тов. Прокопа Музички
на Delmor Ave.

Початок о 7-мій год. вечером.

За гарну забаву ручить

18 **Комітет.**

ДОПИСІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Приготовання до Шевченкових роковин в Ню Йорку.

„Союз Українських Народніх Товариств м. Ню Йорку" на черговім засіданню своїх загальних зборів дня 13-го січня с. р. рішив уладити величаві Шевченківські роковини в Ню Йорку дня 15-го березня 1925. В тій цили вибрано комітет з 10 членів, до котрого увійшли: І. Базяк, І. Гриник, П. Зібрицький, В. Кедровський, В. Лазута, І. Марусевич, І. Мартинець, І. Федун, І. Якимів та др. Л. Цегельський.

Комітет сей уконституовався, вибравши головою п. І. Федуна, секретарем п. І. Мартинця, касієром п. І. Марусевича і контрольорами п.п. І. Гриника та І. Якимова.

Артистичну сторону свята доручено комісії з 4-ох, а то: І. Базяка, В. Кедровського, В. Лазути та д-ра Л. Цегельського.

Програма свята виготовлюється, а тикети продаються.

Святочний концерт відбудеться в салі Укр. Нар. Дому в Ню Йорку. Чистий дохід призначено на поміч Кубанщині, а іменно для видання основної праці про Кубанщину, заселену нащадками Запорожців. Працю сю виготовив комітет Кубанців в Празі під проводом п. Полтавця з Кубані.

Досі ми забули Кубанщину, а там же живе понад три з половиною міліони Українців. Богато Кубанців, біля 30 до 40 тисяч блукає тепер по ріжних краях Европи. Ціль згаданої праці дати їм книжку в руки, яка утвердить в них почутте єдности з Україною.

Свято буде дуже величаве і має перевисшити всі свята, які досі в Америці були. Від неділі 18-ого с. м., можна вже набути тикети у касієра . Марусевича, Укр. Народ. Дім в Ню Йорку, або в офісі у п. В. Книгиницького, 30 Іст 7. улиця в Ню Йорку.

ПРОРОКОВЕ ОКО
— або —
ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за В. Лозинським переповів М. Ценівський.

(Продовження)

(27)

А був недалеко мечет, цебто турецька святиня з вежою і золотистим півмісяцем на вершку. Отже я ніби то гляджу на цей півмісяць, а вуха добре нащурив.

—Душечко християнська, пожалій мене, душі християнської! На святого Спаса і Богородицю прошу тебе, подай мені пильник. В хлібі подай мені його. Там, бачиш, недалеко пекар, купи два бохонці хліба, оден ніби для себе, а оден для мене. Розкрай цей оден хліб, сховай у ньому пильник і подай мені. А не бійся, бо нам милостиню вільно давати, щоби лише не в грошах, бо їх ці собаки зараз відберуть.

Колиб я не мав навіть батька, що десь у Туреччині карався, був би я цьому бранцеві нещасливому зробив, що мене просив, хочби то не зовсім безпечно мало бути, а щож ще, коли я подумав: хто зна, чи і мій нещасливий батько не в такійсамій нужді тепер життє тратить, у Бога порятунку благає? Йду отже на безестан або базар, цебто на те місце, де самі крамниці з ріжними товарами — і зараз бачу Цигана коваля; сидить на землі, а перед ним на продаж молотки, кліщі, пилки, пильники, цвяхи й инший ковальський крам. Вибрав я пильник, який мені виглядав найліпший, зовсім не торгувався, бо про важну справу ходило, як про цей один або два астри, на які мене обманув циган. Купив я два бохонці хліба, вступив у затилі одного дому, де ніхто мене не бачив, розкроїв хліб на двоє, сховав у ньому пильник, а крім цього ще й оден золотий цекін, що значить стільки, як добрий дукат.

Узяв я ці два хліби й сам зачинаю ломити мій бохонець і ніби смашно їсти. Ім, підходжу знову до гармати, а цей невільник, ніби то мене вперве побачив, зривається з землі — і хоч топчі глядять у наш бік, давай витягати руку наче жебручий дід, трясе головою й молиться до мого хліба. Я ніби вагаюся хвильку, а потім цей другий хліб із пильником і дукатом подаю йому, він хапає його ласо і зараз наче пес зголоднілий зачинає кусати його, добре держить обома руками, щоби не розпався. Бачили це топчове й оден на мене щось крикнув і рукою мохнув, щоби я геть ішов собі. Одначе хліб цьому невільникови оставили.

Кілька днів були ми в цьому Рущукови. Вже пани купці покінчили свої справи і було час дальше їхати. Та тимчасом фірман пана Гарбараша не лише не виздоровів, але ще тяжше захорів. Так йому зле зробилося, що просив, щоби конче привели йому священика для сповіди, бо чує, що буде вмирати. Наш ганджі, цебто власник гостинниці, що був Греком, сказав нам, що саме у лікаря у переїзді замешкав священик. Їде він із Андріянополя на захід. Пан Гарбараш післав мене з одним місцевим Болгарином по священика.

Показали мені цього священика. Був бородатий, на-пів по турецьки, на-пів по болгарськи зодягнений, з **марафетом,** цебто з завоєм на голові. Більше подобав на світського, звичайного чоловіка, як на священика. Болгарин говорив із ним по болгарськи, а він таксамо відповідав йому.

Прийшов до гостинниці, пішов до хворого. Пан Гарбараш сказав мені, що наші священики, коли їдуть у Туреччину, мусять не зодягатися по священичому, бо то булоб для них небезпешно.

Коли священик вернув від недужого, зачав зараз із нами розмовляти по вкраїнськи, тай каже, що вертає з Адріянополя до Львова. Я поцілював його в руку і питаюся, чи не знає в Андріянополі о. Василіянина Володимира, та чи не міг би мені вказати, як там відшукати його.

— А то я о. Володимир, — каже на те — щож то за справу маєш до мене?

Я дуже врадувався цією щасливою стрічею і даю йому листа від пана Іллі. Він лист перечитав пильно й питається.

— Якжеж називається твій батько, що має бути в турецькій неволі?

— Марко Бистрий.

— Бистрий, Бистрий... — повторює о. Володимир — щось мені це умення, якби знане. Чекай, маю тут довгий спис наших, що тут є у неволі у Турків: і чоловіків і жінок і дітей нещасливих, що їх Татари забрали. Мушу пошукати.

Добув книжку, цілу назвищами записану й почав переглядати. А треба знати, що цей священик своє життє й здоровля присвятив цьому, що українських невільників із ясиру рятував. Він був певніщий від Вірмен, бо ці — хоча також богато людий з неволі рятували — не робили цього з самої християнської любови, а частіще для зиску і заплати. Коли він так читав у своїй книжці, я стояв наче на жевріючому вугіллі, бо покладав усю надію на нього.

— Бистрий, — відізвався вкінці священик — Бистрий є, Марко Бистрий!

— Живий отже мій батько! живий! — викликнув я радісно й вибухнув ревним плачем.

— Живий був тому пів року. Тоді я бачив його — каже священик — але чи ще жиє, Бог один знає.

— А деж ви бачили його, отче добродію й що він робить?

— Бачив я його в Варні на султанській ґалері. До весла продали його. Просив мене, щоби жінці його в Підбірю біля Самбора дати знати — каже священик, читаючи з цієї книжки — і щоби переказати їй, щоби зо моїм посередництвом або через Вірмен викупила його з неволі. Має на це продати господарство. Пятьсот твердих талярів жадає за нього той аґа, під котрим веслує. Коли я його бачив, ґалера, що на ній був, мала плисти на Чорне море. Належить до цих военних ґалер, що мають пристань під Мезембрією, коли з моря вернуться. Там треба розпитуватися за нього.

XIII.

ВИПРАВА ПО БАТЬКА.

Після цього, що я вчув від священика, першим було: почислити скільки маю гроший. Досі я навіть не думав про мої гроші, бо мав усе, чого мені було треба до життя, від пана Гарбараша, як нагороду за мою службу. Від цього венецького купця, пана Курція, дістав я був — як уже згадував — десять подвійних цекінів. У моїй скарбонці, що її в конторі пана Шпитка був завісив пан Ілля — назбіралося десять дукатів. Здавалося мені, що я богач великий та що таким скарбом докажу, Бог зна чого. Колиж я тепер довідався, що окупу за батька жадають 500 твердих талярів, побачив з жалем, що міг би заплатити ледви частинку цієї суми. На таляр ішли три золоті, отже мені треба би 1.500 золотих. А все моє майно виносило трицять дукатів, цебто ледви пятьсот золотих і то несповна.

Всетаки я потішав себе думкою, що маю доволі грошей, щоби дістатися до мого батька і пробувати, чи не вдасться мені видістати його з неволі меншою сумою. Може поможу йому втечи, а в найгіршому разі влекшу його долю. Отже ходило мені лише про те, щоби якнайскорше дістатися до цієї Мезембрії. Бо з цього, що сказав священик, було мені ясно, що хочби я там не застав батька, то певно довідаюся про нього щось правдивого, коли ґалера, на котрій держать його при веслах, має свою пристань у Мезембрії. Я знав, що наша валка не буде йти на Мезембрію. Всетаки найбільшу частину дороги могти-му зробити з нею, бо чи до Адріянополя їдеться, чи до цієї Мезембрії, котру Болгари зовуть Несебром, — дорога все веде через Балканські гори.

Хворий візник не обіцював вернути до здоровля, а пан Гарбараш не міг уже довше оставати в Рущуку. Отже треба було цього візника оставити а иншого чоловіка до коней шукати. То було дуже тяжко в чужому місті, ще до цього між Турками. Болгарина якогось пан Гарбараш не дуже був рад брати. Не довіряв Болгарам, що то доволі непевний нарід, тому що в турецькій довгій неволі, стратив уже богато з питомої людині чесноти. Чесного Турка хочби хотів, то Турок не хотів би. Зновуж зовсім обійтися без нового чоловіка, також недобре, бо ждала нас дорога через великі гори і дикі вертепи. Коли так говоримо про те всі, приходить наш **ганджі,** або власник гостинниці й каже, що якийсь чоловік хоче говорити з паном караван-башею. Входить якийсь Болгарин, чоловік сильний, лише змарнілий трохи, начеб був після недуги — і каже до пана Гарбараша:

— Шукаєте, пане, арабаджика?

А треба знати, що з турецького так зовуть фірманів.

— Шукаю.

— Візьміть мене, коли ваша воля.

Видно панові Гарбарашеві цей чоловік дуже сподобався з вигляду самого, бо не відправив його так зараз із місця, як инших, що зголошувалися. Відступив із ним трохи на бік і почав його випитувати. Мені тимчасом так здавалося, начеб я знав колись цього чоловіка або бодай бачив колись. Але ніяк не можу пригадати собі, де то було. Коли так безупинно дивлюся на нього і в памяти шукаю, він також глядів на мене з боку і непомітно моргнув оком, начеб хотів сказати: „Не кажи, що знаєш мене!" Щойно тоді пізнав я його відразу. А не був то хто инший, лише цей невільник, прикований до гармати, котрому я в хлібі подав пильник і один дукат.

Колиб не був глянув так на мене і не дав цього знаку очима, був би я його ніколи не пізнав і в памяти надармо шукав. Так змінився, що рідний брат був би відпекувався його на перший погляд. Обголив бороду, підстриг і підкрутив уси, а зодягнутий був убого але чисто, як Болгари люблять зодягатися. Мав велику баранячу шапку на голові, каптан із темної габи, широкі шаравари на ногах, підпоясаний червоним вовняним поясом.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітинг відбудеться в суботу, дня 24. січня с. р. о год. 7. вечером в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс Ст. Кождий член обовязаний прибути на згаданий мітинг понеже є важні справи до полагодження і вибір делегата на 16. головну конвенцію У. Н. Союза. Рівночасно кождий член повинен вирівнати свої вкладки і придбати бодай по одному новому членови зпоміж своїх краянів або приятелів, а то можна зробити дуже легко, лишень щоби члени почувалися до обовязку, що вони повинні організувати других, так як їх зорганізовано другими старшими членами, не позваляйте своїм кревним і знакомим жити одинцем, а лучіть їх до товариства, котре в часі недуги або старости стане їм найбільшим приятелем, як рідний батько або мати своїм дітям. — Антін Онисик, секр.

ДЕРРІ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Д. Марії, від. 303, на річнім мітингу, котрий відбувся 11. січня, вибрало уряд на рік 1925 як слідує: Марія Королевят, предс.; Юлія Бріська, заст. пр.; Анна Баран, кас.; Анна Й. Куземчак, заст. кас.; Катерина Байтс, секр.; Анна Ващур, заст. секр.; Євка Мадейчак і Кароля Спюх, надз. хорих; Мітинги відбуваються в другу неділю в місяці у гали українській о 1-ій год. пополудни. Котрі жінки хотіли би пристати до нашого сестрицтва і У. Н. Союза, радо їх приймемо, а не пожалують, бо то найстарша і найліпша організація в Америці. Тож просимо вписувати себе і діти до У. Н. Союза, бо в тих 2 місяцях приниається до У. Н. Союза без вступного. — Марія Королевят, предс.; Анна Баран, кас.; Катерина Байтс, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 28, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітингу, котрий відбувся 11. грудня 1924, вибрано отсей новий уряд на рік 1925: І. Грушевський, предс.; О. Скібяк, зст. предс.; І. Музика, секр.; І. Кіш, заст. секр.; О. Пасічник, кас.; К. Москалик, заст кас.; І. Заходник і Д. Томчук, контрольори; В. Перяк, поліс.; М. Бабяк і М. Шеременда, дакт.; І. Гулий, до фани. — Іван Музика, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 161, подає до відома всім позамісцевим і місцевим членам, що на річних зборах зістав вибраний отсей уряд: Юрко Іляшат, предс.; Антін Підуфалий, секр.; Тимко Мазурик, кас.; Проситься всіх членів, щоби у всяких справах відносилися на мою адресу: Антін Підуфалий, Box 108, Ambridge, Pa.

БРУКЛИН, Н. Й. На річних зборах укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, в дни 6. грудня 1924, вибрано на рік 1925 слідуючий уряд: Мих. Шипот, предс.; Петро Свідзінський, заст. предс.; Володимир Яськевич, секр.; Теодор Ващишин, заст. секр.; Стефан Глушко, касієр; Василь Шеремета, заст. кас.; Лука Кісь, тростіс, Роман Кузьма і Павло Муж, комісія контр.; Теодор Шеремета і Теодор Смілка, прапорники; Іван Кмита, капітан. Надзирателів хорих і дверника установляє уряд. Збори відбуваються кождої суботи по першім в гали церковній ч. 162 Норт 5-та улиця. — Волод. Яськевич, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. На річних зборах укр. Бр. св. О. Николая, від. 293, в дни 7. грудня 1924 вибрано на рік 1925 слідуючий уряд: Лев Дибак, предс.; Ілярій Прокопович, заст. пр.; Григ. Чоподайло, секр.; Волод. Яськевич, касієр; Василь Поважник, тростіс; Мих. Дмитрович, член комісії контр.; Кость Гуменюк, надзиратель хорих. Збори відбуваються кождої неділі по першім в гали каплиці св. О. Николая ч. 157 — 18-та ул. — Гр. Чоподайло, секр.

ІСТ СЕЙНТ ЛУЇС, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 308, вибрало новий уряд на рік 1925 як слідує: Мик. Гудима, предс.; Семко Коробій, заст. предс.; Григорій Качмар, секр.; Федор Данько, заст. секр.; Тоний Хоміцький, кас.; Йосиф Зюмбра, заст. кас.; Пилип Гребін і Іван Юрків, надз. хорих; Петро Ломіковський і Павло Кохманський, контрольори. — Федор Данько.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, вибрало отсей уряд на рік 1925: Василь Фурдин, предс.; Ів. Салак, заст.; Михайло Запотічний, секр рек.; Іван Бандирський, секр. фін.; Іван Гіль, касієр; Теодор Козопас, заст. кас.; Н. Гезин і Франко Кузан, контрольори; Іван Олексин і Никола Кавяк, хорунжі. — М. Запотічний.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Бр. Богородиці, від. 36, вибрало отсей уряд на рік 1925: Юстина Лиса, предс.; Анна Максимців, заст. предс.; Зофія Гунька, секр.; Настя Войціховська, заст. секр.; Катерина Олексин, кас.; Марія Гіль, заст. кас.; Катерина Лучишин і Марія Ходак, надз. хорих; Зофія Галушка і Настя Грицак, контрольори; Анна Скробач, Анна Лотоцька і Марія Білей, до церковного світла. — Зофія Гунька, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, вибрало слідуючих урядників на рік 1925: Йосиф Семенків, предс.; Ізидор Лучинський, заст. предс.; Николай Шандровський, секр.; Антін Ячник, заст. секр.; Петро Чайковський, кас.; Петро Кільчицький, Василь Будагази і Онуфрій Овсяний, контрольори; Петро Біленький, Тома Шандровський і Антін Корчинський, опікуни хорих; Іван Папех, дверник; А. Шандровський, капітан; Олексюк Максим, хорунжий. — Ник. Шандровський, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Анни, від. 365, на мітингу, котрий відбувся 21. грудня, вибрало отсей новий уряд: Яцко Сокол, предс.; Тимко Цибринський, секр.; Михаїл Кащишин, касієр; Николай Комінський, надзиратель хорих; Василь Загібайло і Михаїл Валяс, контр. комісія; Василь Гулик, дверник. — Т. Цибринський, секр.

СЕЙР, ПА. Тов. Вільні Козаки, від. 236, на річнім мітингу вибрало новий уряд на рік 1925 як слідує: Тит Шкирпан, предс.; Дмитро Савчишин, заст. предс.; Николай Бабій, касієр; Мартин Воробкевський, заст. кас.; А. Бегнюк, секр.; І. Обух, заст. секр.; Н. Зборовий і Данько [illegible], контрольори; [illegible] Стрибак, доморці хорих; Йосиф Кузан, господар галі. [illegible]

НЮ ЙОРК, Н. Й. В Товаристві Любов, від. 144, зістав вибраний на 1925 рік отсей уряд: Іван Федун, предс.; Стефан Шевців, заст.; Дмитро Чайка, секр. фін.; Михайл Ямка, заст.; Петро Бартків, касієр; Теодор Стельмах, заст.; Михаїл Федун, секр. рек.; Петро Чорній, заст.; Федор Чайка, Михаїл Жуковський і Йосиф Арішевський, контрольори; Петро Мазурчак, Федор Дурик і Теодозія Михальчук, дозорці хорих; Іван Гинда і Йосиф Соловський, хоружні; Василь Цільник і Дмитро Федун, тростіси. — Дмитро Чайка, секр фін.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах дня 20. грудня 1924 вибрано уряд на рік 1925 як слідує: Павло Сокальський, предс.; Никола Франчук, заст. предс.; Мафтей Ставчанський, секр. фін.; Григорій Бекар, заст. секр. фін.; Никола Паламарюк, секр. рек.; Никола Бродин, касієр; В. Вінтоняк, В. Лукенюк і О. Грицяк, костролььори книжок; Григорій Загорняк, Андрій Лесняк, надз. хорих; Петро Кошман, дверник. Збори будуть відбуватися до місяця марта с. р. в Укр. Роб. Домі під ч. 15 Іст 3-та улиця в другу суботу в місяці. Проситься позамісцевих членів, щоби зі своїми залеглостями зголошувалися до секретаря фінансового під адресу M. Stawczansky, 233 E. 12th St., New York, N. Y.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Отсим подається до відома членам Тов. Вільність в Америці, від. 172, що річні вибори відбулися дня 13-го грудня 1924, на котрих вибрано слідуючий новий уряд на рік 1925: Елія Гузар, предс.; Вас. Чоторинський, заст.; Григорій Філіпов, кас.; Тимко Мілещук, заст.; Петро Бойко, секр фін.; Іван Якнмів, секр. рек.; Михайло Боднар і Іван Добрянський, контр. книжок; Сокирка Василь і Панько Чернецький, контр. хорих; Григорій Лібавич і Стефан Яловега, хорунжі; Наумка Медвідь, організатор; Никола Паньчишин, господар галі. Рівночасно подається до відома членам згаданого Тов. що збори відбуваються що дdругa субота по першім. Рівнож після ухвали річних зборів, кождий член згаданого Тов-а повинен по зможности приєднати як найбільше число нових членів як до Тов. так і до У. Н. Союза. — М. Боднар, б. секр. фін.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє, що спеціяльний мітинг відбудеся у неділю, дня 25. січня о 1. год. пополудни в гали церковній при Чарлс ул. Тож проситься усіх членів прийти на той мітинг, бо будеся вибрати делегата на конвенцію У. Н. Союза. Неявившийся на мітинг член заплатить кари 50 ц., а урядник $1.00. Повідомляєсь що на мітингу 10. січня вибрано новий уряд на рік 1925: Йосиф Летнянчин, предс.; Василь Віщук, заст.; Михаїл Пик, кас.; Панько Турчан, заст.; Іван Іванішів, фін. секр.; Антін Зупка, рек. секр.; Николай Левкович і Михаїл Сушинський, контрольори; Василь Шило і Григорій Паховка, доглядачі хорих. — Йосиф Летнянчин предс.; Мих. Пик, кас.; Іван Іванішів, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє, що місячний мітинг відбудеться 25-го січня с. р. під ч. 839 South Broad. Новий уряд взиває всіх членів і членкинь, щоби явилися на означений час. Мітинг зачнеся точно о годині 2-ій пополудни. Браття і Сестри! Ви своїми голосами поставили нас на сторожі нашого товариства. Щоби ми старалися о розвій нашого товариства і У. Н. Союза. Отже ми присягали і присягу дотримаємо. Тепер черга на вас всіх, бо тілько в лучности сила. Кождий член і членкиня мають старатися всіма силами, щоби наш відділ подвоїти. Нехай наш голос не буде пустим. Не будьмо байдужними в ту пору коли рідко трапляється. На цілі мітингу маємо дуже важні справи до полагодження, як вибір делегата на конвенцію, вибір комісії до будови або куплення Народноог Дому, недокінчені справи з річного мітингу і збиранне народного податку для боротьби за визволенне Неньки України. Члени позамісцеві нехай повідмлять письменно. — Костирко Михаїл, предс.; Сеньків Михаїл, касієр; Стадник Павло, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. П. і П., від. 81, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітингу дня 28. грудня вибрано отсей новий уряд: Іван Букат, предс.; М. Щуба, заст. предс.; М. Крисоватий, секр.; В. Крушельницький, заст. секр.; Й. Бернадин, кас.; Д. Любунець, заст. кас.; В. Чачка і Е. Вініцький, простіси; Д. Хімяк, Яків Біленький і М. Ястремський, контрольори; І. Малінський і О. Макаревич, опікуни хорих; І. Баворовський, хорунжий; М. Вітовський, маршалок; В. Печериця, дверник. Мітинги будуть відбуватися в кожду четверту неділю, по першім в галі церковні і завідомляється всіх членів місцевих і позамісцевих, щоби явилися на тім мітингу, бо будеться вибирати делегата на конвенцію У. Н. Союза. Також будемо принимати нових членів до Братства і У. Н. Союза без вступного. — І. Букат, предс.; М. Крисоватий, секр.

МИЛВОКІ, ВИС. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 47, повідомляє членів, що мітинги будуть відбуватися в першу суботу по першім кождого місяця. Повідомляємо, що вибрано отсей уряд на рік 1925: Павло Магеровський, предс.; Никола Кудринський, секр.; Михайло Стадник, касієр; Михайло Адамчук, містопредс.; Теодор Борсук, заст. секр.; Ілія Кожушок, заст. кас.; Никола Михайлишин, надз. хорих. Кождий член позамісцевий має слати свою належитость до секретаря Николи Кудринського. — Павло Магеровський, предс.; Никола Кудринський, секр.

БАРНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє, що річний мітинг відбувся 14. грудня 1924, на котрім вибрано слідуючий уряд на рік 1925: Мотика Андрій, предс.; Гусак Павло, кас.; Троян Василь, писар. Мітинги будуть відбуватися в другу неділю по першім о год. 3.30. Проситься членів, щоби прибували на мітинги і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мотика Андрій, предс.; Троян Василь, писар.

БІЛОРУСЬ В ЦИФРАХ

Білоруси, потомки Кривичів, Дреговичів та Радимичів, почали своє історичне життя з IX століття в середній частині великого водяного шляху з „варяг до греків", який був тоді шляхом культури і торгівлі. В його центрі лежало Білорусько-Полоцьке князівство. Поруч з ним розвивались князівства — Смоленське і Турово-Пинське.

Етнографічне розселення білоруських племен не змінилось на протязі цілого історичного життя. Ні велике переселення на протязі цілого історичного життя. Ні велике переселення народів, ні татарська навала — не змінили границь білоруського розселення і Білоруси до цього часу лишаються в своїх старих етнографічних границях і заховують самий стародавній тип славянських племен.

Білоруські племена та їх князівства самостійно істнували з IX до XIII вік. Натиск з боку Київа і Москви змусив їх обєднатись в одну державу з Литвою. Це славне і могутне співжиття, коли цілком домінувала білоруська культура і білоруська мова, тяглось з XIII до XVI. в. Боротьба з Москвою і хрестоносцями кинула Білорусинів і Литовців в обійми Польщі. Династична унія Ягайла 1486 р. та Люблинська унія 1569 р. підбили білоруський і литовський нарід під Польщу. Настала найсумніща доба білорусько-литовського життя, в якій Білорусько - Московське князівство втратило самостійність, культуру, інтелігенцію і мало не згубило віру батьків. Зрадили свому рідному верхи бояре та інтелігенція — нарід же зостався вірним своїй мові та вірі і не піддався денаціоналізації.

Польща роздушила Білорусь на Литву, а далі й сама загинула. Після останнього розбору Польщі в 17 93 році Білорусь та Литва відійшли до Росії. . . . .

Переміна господаря не поліпшила стану Білорусинів. Російський царський уряд цілу увагу звертав на Поляка — поміщика і цілком не рахувався з білоруським мужиком. Режим нічим не відріжнявся від польського. В де-яких випадках стало ще гірше. Друковане білоруське слово було цілком заборонене. Тільки 1905 рік повернув йому волю.

Велика революція 1917 року та Всебілоруський Конгрес з 18 до 31 грудня того-ж року дали початок новому самостійному життю білоруського народу в формі Білоруської Народньої Республики, яка проголосила свою незалежність 25 березня 1918 року.

Теріторія Білорусі знаходиться між 40о а 50о східної довжини (від Ферро) та 51о а 57о північної ширини. В західній Білорусі між 42о а 54о знаходиться географічний центр Европи. На заході з Білорусією граничать: Польща (200 верст), Німеччина (100 верст), Литва (500 верст) та Лотвія (150 верст). На північному сході Росія (900 верст) і на півдні — Україна (1.000 верст).

Ціла територія Білорусі вповні обіймає 6 губерній бувшої Російської Держави, а саме губернії: Віленську, Витебську, Гродненську, Минську, Могилівську та Смоленську і частково: 6 повітів Чернигівської губернії, по 8 повіти в Орловській, Тверській та Псковській губерніях, по 2 повіти в Калуській і Сувалській губерніях та по 1 повітові в Ковенській і Курлянській губерніях.

Національний склад населення, що заселює територію Білорусі є такі:

	%%	в тисячах
Білоруси	63,8	9,920,0
Москалі	13,8	2,113,0
Українці	9,1	336,0
Поляки	2,6	400,0
Фини	0,7	108,0
Жиди	7,6	1,180,0
Литовці	4,5	699,0
Лотиші	3,1	480,0
Німці	1,1	170,0
Инші націон.	0,7	115,0
Всего населення		15.521,0

Білорусинів православних рахується 79%, католиків 18%; з загальної кількости населення в Білорусі по містах жиє 8,5%, хліборобів 76%, ремісників 7,5%, на фабриках та заводах 0,5%, крамарів 3,8%, на заліаницях 1,7%, на приватних посадах 3,8%, на державній службі 1,4%, у війську 1,4% та духовенства 0,5%. („Вся Росія" за 1913 рік).

Етнографічна Білорусь займає 364,000 кв. верст, або 30 міліонів кв. десятин площі, в тій кількости припадає на

	%%	десятин
Посівну пл.	34,5	10,360,0
Сінокоси	10,6	3,180,0
Ліси	29,2	8,750,0
Болота, річки, озера	25,7	7,710,0

В 1914 р. в 6 губерніях Білорусі було засіяно 6,263,365 дес. землі і зібрано головних продовольчих продукт. 591,053300 пудів. Головнимиж хлібними продуктами є жито та пшениця, якими засівається не менше 50—60% посівної площі. В значній кількости сіють: ячмінь, овес, гречку, просо, горох, картоплю, лен та коноплі.

Сіна в цьомуж 1914 р. було зібрано 303,370,800 пудів (Сборник статистико-економичеських свєдєній по сельскому хозяйству России и Иностранных Государств. СПБ. 1916 р.).

На півдні Білорусі лежать величезні ліси Припятського і Березинського Полісся. На північному сході по верхівах Дніпра та Двини тягнуться величезні безлюдні „Оковські та Брянські" пущі. В центрі Білорусі знаходиться найбільша пуща — Біловіжська, яка має біля 1000 кв. верстов. В ній водяться рідкі породи звірів: зубри лосі, олені, дикі кабани та инші. На заході розкинулись пущі: Гроденська, Августинська та инші. За саму лісову губерню уважається Минська, вона має біля 3 міліонів десятин лісу.

Війна і остання антигосподарська експльоатація білоруських лісів окупантами її, безумовно зменшила лісову площу Білорусії на 25 прц.. Все ж [illegible] менше 7 міліонів десятин. Тепер Польща та комуністи в хижацький спосіб розтренькують багацтва Білорусі. Біловіжська пуща служить концесійною принадою для закордонного капіталу.

Болота в Білорусі займають 17 прц. цілої території.

Генерал Жилінський з 1873—1902 р. злучив каналами та каналізував ріки на протязі 4.500 верств. Равом осушено 850,000. дес. Крім того приватні власники осушили 150.00 дес. Потрібує осушки в Минській губ. ще не менше 1.800.000 дес. для чого необхідно зеднати і каналізувати річок на протязі 3,700 верств.

На південь від міста Пинська знаходиться найбільше болото „Заріччя" — 1,200 кв. верств, за ним йде болото „Грічин" на границі Слуцького, Пинського та Мозирського повітів — 560 кв. верст і болото „Великі Гали" на правому березі Припяти межи Горинню та Ствигою. В Минську на Коморовському болоті є друга по розміру (перша в Бремені) пробна болотна станція.

Болота в Білорусі переважно торфяні. Вони дуже мало віддають води річкам. Німецький професор Брюкнер вираховує, що торф віддає річкам води в три рази менше ніж пісок. Значить річки в Білорусі: Дніпро, Двина, Німан та инші не зміліють від осушки болота.

Крім прихованої можливости шляхом осушки обернути болота в сінокоси, вони ще самі по собі уявляють велику вартість, як поклади торфу.

По розрахункові інжінера Оршанського в Білорусі є до 20 міліярдів пудів сухого торфу. Коли при експльоатації прийняти на увагу натуральний приріст сього „Чорного Золота", то відсоток наросту, по розрахункові того ж інжінера. з лишком може задовольняти потреби широко поставленої білоруської промисловости без шкоди для основного запасу торфу.

Біля Припяти блисько Мозиря та сел Лисковича та Прудок, гори торфу піднімаються на три до чотири сяжні і спускаються на саме дно. Самий глибокий торф находиться біля станції Василевичі, біля м. Річиці.

В болотах є також болотняна залізна руда.

Віолетовий пісок озера Дрисвяти має 15 прц. магнитного залізняку.

В Палибоках Ошмянського повіту в свій час були копальні. Домені печі з тих заводів вивезені на Урал. Буликопальні в Борисівському повіті у князя Радзівіла. Проти Старо Бихова, Могилеівської губ. через Дніпро тягнуться поклади залізної руди, які називаються „Скала".

Річки та озера Білорусі займають 8,7 прц. цілої території.

Білорусь є джерелом головних чотирьох річок Східної Європи: Волги, Дніпра, Німана Західної Двини. Звідси також починаються деякі притоки Висли. До цих головних річок впадає безліч рік та річок, які сполучають водянними шляхами територію Білорусі з північчю, піднем, сходом і заходом. Таких зручних водяних шляхів по всіх напрямках не має ні одна країна на світі.

Сполучення Балтицького моря з Чорним при паутинній системі річок Білорусі, річ дуже легка. Початок цього сполучення вже зроблений. Річка Ула — приток західної Двини, Сергучовським каналом сполучена з Березиною, притоком Припяти Дніпра. Шара — приток Німана, сполучена з Ясельдою і Припятю Огинським каналом. Нарешті Вислу з Припятю і Дніпром сполучує Дніпровсько-Бугський канал.

(Конець буде).

